

În Dobrogea se cunosc, pînă în prezent, 18 descoperiri: în nord, la Ada Marinescu (fost Prislava), Tulcea, Isaccea (Noviodunum), Garvăn-Dinogetia, Măcin și Stoienești (în balta Brăilei); spre coasta mării, la Enisala (Iacul Razelm), Istria, Tuzla (sud de Eforie), 23 August, Mangalia, Limanu; în interiorul provinciei, la Valul lui Traian (raionul Medgidia), Adam-Clisi, Strunga și Plopeni (raionul Negru Vodă); în apropierea cetății Păcuiul lui Soare, în comunele Canlia și Galița. Într-unele din localitățile enumerate — ca de exemplu la Tulcea, Isaccea, Garvăn-Dinogetia sau Tuzla — s-au făcut repetate descoperiri; este sigur că viitoarele cercetări vor aduce noi localizări. Trei elemente sînt de reținut: monezile bizantine au circulat în întreaga Dobrogea; ele au continuitate, din secolul X și pînă într-al XIII-lea, mai numeroase din XI—XII; preponderența o au cele de bronz (monezile de aur fiind identificate în șase locuri, la Garvăn-Dinogetia, Măcin, Stoienești, Enisala, Valul lui Traian și Galița)¹.

Pe teritoriul Țării Românești, de-a lungul Dunării, monezile bizantine au apărut, pînă în prezent, la Turnu Severin (oraș și împrejurimi), Ostrovu Mare, Salcia, Basarabi — fost înainte Vadul Cumanilor —, Zimnicea, tezaur important, peste 2000 de piese, Giurgiu, Călărași, Piua Pietrii: ele datează din secolele X—XIII, cele de bronz fiind pe primul loc; interesant de reținut că aproape toate s-au găsit chiar la vechile vaduri de trecere asigurînd, din antichitate, legătura ambelor maluri².

În interiorul Olteniei, sînt cunoscute localitățile Balș și Riurenii, aceasta tocmai în munte, la cîțiva kilometri sud de Rîmnicu-Vilcea: ele se află așadar pe drumul care în tot evul mediu a legat Transilvania de Dunăre, mergînd de

¹ Enumerarea făcută pe baza materialului publicat pînă în mai 1963 (în ordinea alfabetică a autorilor): Ileana Băncilă, *Note asupra unor tezaure de monede bizantine*, în «Studii și cercetări numismatice» (se va cita SCN), I, 1957, p. 425—438; aceeași, *În legătură cu tezaurul de la Tuzla*, în SCN, II, 1958, p. 417—418; I. Barnea, *Relațiile dintre așezarea de la Garvăn și Bizanț*, în SCIV, IV, 1953, 3—4, p. 654; I. Barnea, Bucur Mitrea, N. Anghelescu, *Săpăturile de salvare de la Noviodunum*, în «Materiale», IV, 1957, p. 169; I. Barnea, *Descoperiri arheologice din epoca feudală, la Mangalia*, în «Materiale», VI, 1959, p. 908; același, *Alt tezaur de monede bizantine de la Dinogetia*, în SCN, III, 1960, p. 249; E. Comșa—Gh. Bichir, *O nouă descoperire de monede și obiecte de podobă din secolele X—XI, în așezarea de la Garvăn (Dinogetia)*, în SCN, III, 1960, p. 224—227; E. Condurachi, *Les trésors monétaires de la région carpatho-danubienne et leur importance pour l'histoire des Roumains*, în «Balcania» VII, 1, 1944, p. 38—44; același, *Un nou tezaur de monede bizantine*, Academia R.P.R., Buletin științific, C. Științe istorice, I, Nr. 3—4, 1949, p. 163—168; I. Damian, *Cîteva descoperiri monetare bizantine pe teritoriul R.P.R.*, în SCN, I, 1957, p. 189—214; Octavian Iliescu, *Despre tezaurele monetare...*, p. 182—184; același, *Insemnări privitoare la descoperiri monetare*, în SCN, II, 1958, p. 454—455; Bucur Mitrea, *Découvertes récentes de monnaies antiques et byzantines sur le territoire de la République Populaire Roumaine*, în «Dacia», II, 1958, p. 498; același, *Descoperiri recente de monede antice pe teritoriul R.P.R.*, în SCIV, XI, 1960, 1, p. 193; același, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine în R.P.R.*, în SCIV, XII, 1961, 1, p. 152—153; Gh. Ștefan, I. Barnea, E. Bujor, E. Comșa, Șt. Constantinescu, Gh. Pompilian, *Șantierul Garvăn-Dinogetia*, în SCIV, IV, 1953, 1—2, p. 262; Gh. Ștefan, I. Barnea, B. Mitrea, *Șantierul arheologic Garvăn-Dinogetia*, în «Materiale», IV, 1957, p. 203; același, *Șantierul arheologic Garvăn (Dinogetia)*, în «Materiale», VIII, 1962, p. 684.

² Cf. I. Bărcăcilă, *Monede, podobe de metal și fragmente ceramice de la termele Drubetei și din cimitirul medieval suprapus*, în «Materiale», V, 1959, p. 775; I. Damian, *op. cit.*, p. 199; Octavian Iliescu, *Despre tezaurele monetare...*, p. 182—183; același, *Despre natura juridică și importanța despăgubirilor oferite de Basarab voievod regelui Carol Robert (1330)*, în SMIM, V, București, 1962; același, *Despre hiperperii «ad sagium Vicinae»*, comunicare la Societatea Numismatică, la 28 mai 1961; Gh. Rădulescu și N. Ionescu, *Monete intrate recent în Muzeul raional din Giurgiu*, în SCN, I, 1957, p. 466.